

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Dato: 15.10.2024
Vår ref: 22/18706-18
Deres ref:
Saksbeh.: Ghattas J. Sayej

Krav om arkeologisk registrering etter kulturminneloven § 9 **Detaljregulering Lista fiskeoppdrett (rørtrase), Farsund kommune**

Vi viser til vår innsigelse av 09.09.2024, og til epost fra Jørgen Tjørhom v/Lister Nyskaping AS den 10.10.2024, og til vår epost av 14.10.2024. For å kunne trekke vår innsigelse til planen, må forholdet til kulturminner avklares. Det er to hovedelementer som må tas hensyn til:

- 1) Planen omfatter flere registrerte automatiske fredete kulturminner etter kulturminneloven § 4. Ved høring av forslag til områdeplanen Lista Renewable Energypark (Lista REP) ble det gitt dispensasjon for disse. Fylkeskommunedirektøren gjør oppmerksom på at denne dispensasjonen ikke gjelder før områdeplanen er endelig vedtatt av kommunen. Så lenge områdeplanen ikke er vedtatt, må det derfor gis dispensasjon for automatiske fredete kulturminner gjennom denne planen. Bestemmelsene for disse må bearbeides med vilkår for dispensasjon.
- 2) Fylkeskommunen har ved oppstart av planarbeidet og ved utvidelsen av planområdet gjort oppmerksom på at undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 må oppfylles for de områder som ikke var omfattet av områdeplanen Lista REP (dvs. rørtrase). Det reises innsigelse for manglende § 9 undersøkelser.

Nedenfor er vår uttalelse i forhold til punkt 2.

Fylkeskommunen ber om at vilkårene for arkeologiske registrering blir akseptert, og vedlagte dokumentet blir signert og sendt i retur så snart som mulig. Vi ber tiltakshaveren om å hente inn skriftlig samtykke fra alle grunneierne som blir berørt av tiltaket, før vi kan sette i gang registreringen. Vi gjør oppmerksom på at det av ulike årsaker ikke er mulig å foreta arkeologiske registreringer om vinteren - normalt fra 1. desember til 1. mars (avhengig av snø og tele). Kommer bestillingen for sent, må den arkeologiske registreringen utsettes til våren 2025.

Automatisk fredete kulturminner i området

Avdeling for kulturminnevern og kulturturisme vurderer at planområdet har potensial for funn av uregistrerte automatisk fredete kulturminner (se vedlagte prosjektpå plan). Før fylkeskommunen kan gi endelig uttalelse til planen, jf. undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9, vil det

Besøksadresse:
Tordenskjolds gate 25 4612
KRISTIANSAND S

Postadresse:
Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal

Telefon:
+47 38 05 00 00

E-post:
postmottak@agderfk.no

Org.nr.:
921 707 134

Nettsted:
www.agderfk.no

være nødvendig å foreta arkeologiske registreringer. Vi gjør oppmerksom på at undersøkelsesplikten formelt inntreffer når planen legges ut til offentlig ettersyn etter Plan- og bygningslovens § 12-10. Av hensyn til en mest mulig forutsigbar planprosess anbefales imidlertid at de arkeologiske registreringene foretas så tidlig som mulig - og da i meldingsfasen.

Kostnader i forbindelse med undersøkelsesplikten

Tiltakshaver må selv dekke alle kostnadene knyttet til registreringen jf. kulturminneloven § 10 (se vedlagt budsjett med satser for 2024). Det vises videre til *Retningslinjer for gjennomføring av undersøkelsesplikten og budsjettering av arkeologiske registreringer i henhold til kulturminneloven § 9 jf. § 10*.

Kostnader knyttet til registreringene er hjemlet i kulturminneloven § 9 og er ikke å anse som enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Det er ikke mulig å klage på at det kreves betaling, men planmyndighet/tiltakshaver har anledning til å be Riksantikvaren vurdere om kostnadsoverslaget er rimelig.

Budsjettet er et maksimumsbudsjett, det innebærer at kostnadene ikke er ventet å overstige det estimerte beløpet, men kostnadene kan bli lavere enn estimert.

Dersom det oppstår vesentlige uforutsette forhold kan det gi grunnlag for at det utarbeides et nytt budsjett. Tiltakshaver har da muligheten til å sende det nye budsjettet til Riksantikvaren, som kan uttale seg til rimeligheten i dette. Dersom det nye budsjettet ikke godkjennes og det ikke gjennomføres registreringer etter § 9, vil planen kunne stoppe opp, da undersøkelsesplikten ikke er oppfylt.

Bruk av gravemaskin ved arkeologisk registrering

Tiltakshaver kan stille med gravemaskintjeneste selv så lenge den møter fylkeskommunens krav.

- Gravemaskinen må være utstyrt med pusseskuff og rotortilt.
- Gravemaskinfører må ha fagbrev som maskinfører eller flere års yrkespraksis i håndtering av gravemaskin.
- Gravemaskinfører må beherske et nordisk språk eller engelsk.

Fylkeskommunen tar kontakt for å avtale størrelse på maskin.

I tillegg krever fylkeskommunen at valgt entreprenør har HMS-plan, betaler skatter og avgifter, har gyldig forsikrings- og ansvarsdekning jf. bransjenormen, og er medlem av OKAB.

Hvis tiltakshaver ikke ønsker å stille med gravemaskin vil fylkeskommunen innhente tre anbud på jobben og velge det beste av disse. Kostnader for gravemaskin vil da fremgå av budsjettet. Kostnader for bruk av gravemaskin vil da komme i tillegg til vedlagte budsjett.

Det forutsettes at tiltakshaver har klarert med alle grunneiere at det vil bli gjennomført arkeologiske registreringer, samt sørger for godkjent gravemelding, og har avklart forholdene mht. tele- og strømkabler.

Vedlagte akseptskjema må signeres og sendes **fylkeskommunen v/ avdeling for kulturminnevern og kulturturisme** før den arkeologiske registreringen kan gjennomføres.

Når undersøkelsen er gjennomført, vil det utarbeides en faglig rapport som oversendes sammen med faktura.

Vi vil til slutt gjøre oppmerksom på at kommunen ikke kan egengodkjenne planen før undersøkelsesplikten er oppfylt.

Med hilsen

Snorre Haukalid
Seksjonsleder
Seksjon for arkeologi

Dr. Ghattas J. Sayej
Rådgiver
Seksjon for arkeologi

Brevet er godkjent elektronisk.

Mottakere: FARSUND KOMMUNE
LISTER NYSKAPING AS v/ Jørgen Tjørhom

Vedlegg:

1. Prosjektplan
2. Budsjett
3. Akseptskjema for bestilling av arkeologisk registrering
4. Veileder - *Saksbehandling i arkeologi Kulturminneloven § 10 Utgifter til arkeologiske arbeider*
5. Veileder - *Saksbehandling i arkeologi Kulturminneloven § 9 Undersøkelsesplikten*
6. *Retningslinjer for gjennomføring av undersøkelsesplikten og budsjettering av arkeologiske registreringer i henhold til kulturminneloven § 9 jf. § 10.*